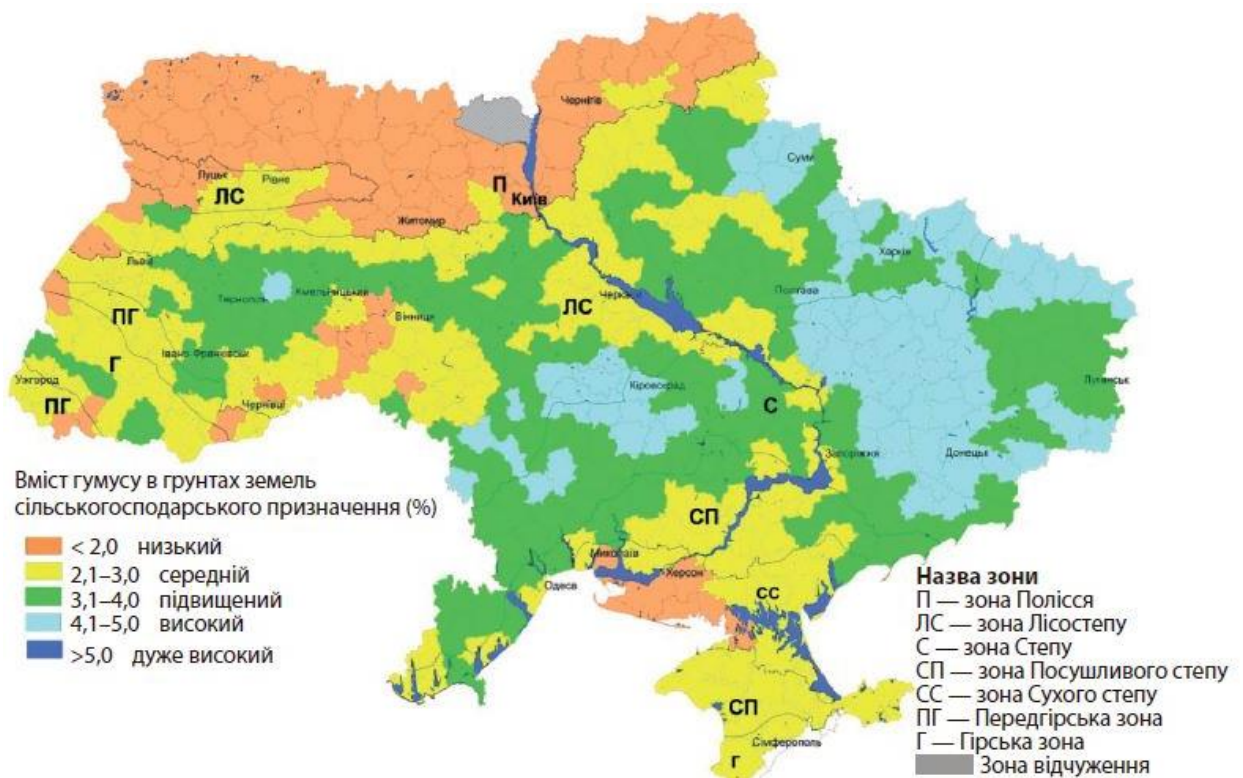

Гумус (специфічна органічна речовина) – інтегрований показник родючості ґрунту.

За 100 років (1882-1981 рр.) вміст гумусу в ґрунтах України знизився на 0,97%, при цьому майже половину його (0,44%) втрачено за 1960-1970 рр., що співпадає з початком інтенсифікації землеробства. Фактичні витрати гумусу в староорних чорноземах України складають 20-30% початкового його запасу.

Запаси гумусу потрібно знати для загальної характеристики ґрунту, оцінки його родючості як одного з основних критеріїв бонітування ґрунтів. Розрахунок запасів проводять за формулою:

$$M = a \times h \times d_v$$

M- запас гумусу в шарі, т/га;

a – вміст гумусу в шарі, %;

h – глибина шару, см;

d_v – щільність ґрунту, г/см³

Визначають запаси гумусу у ґрунті (в т/га) окремо в кожному горизонті та метровому шарі.

Результати записують у таблицю.

Шар ґрунту, см	Цілина			Оранка 22-27 см, 30 років			Плоскорізний обробіток			Періодична оранка на фоні плоскорізного обробітку, 30 років		
	Вміст гумусу, %	Щґ, г/см ³	запас гумусу, т/га;	Вміст гумусу, %	Щґ, г/см ³	запас гумусу, т/га;	Вміст гумусу, %	Щґ, г/см ³	запас гумусу, т/га;	Вміст гумусу, %	Щґ, г/см ³	запас гумусу, т/га;
0-10	7,19	1,05		5,01	1,16		4,88	1,36		4,78	1,32	
10-20	6,52	1,12		5,11	1,19		4,75	1,40		4,65	1,39	
20-30	5,16	1,13		5,07	1,20		4,32	1,23		4,22	1,29	
30-40	4,19	1,14		4,84	1,20		3,67	1,18		3,60	1,19	
40-60	4,14	1,15		4,17	1,19		3,50	1,16		3,48	1,15	
60-80	3,38	1,20		4,50	1,21		3,38	1,15		3,38	1,12	
80-100	3,66	1,18		3,24	1,20		3,24	1,12		3,27	1,12	
0-100												

Далі необхідно дати оцінку запасом гумусу за шкалою Орлова Д.С. – Грішиної Л.О.

Показники гумусового стану ґрунтів

Ознака	Рівень	Межі значень
вміст гумусу, %;	дуже високий	Більше 10
	високий	6-10
	середній	6-4
	низький	4-2
	дуже низький	Менше 2
Запаси гумусу в шарі 20см\100см, т/га	дуже високий	Більше 200\більше 600
	високий	200-150\600-400
	середній	150-100\400-200
	низький	100-50\200-100
	дуже низький	Менше 50\менше 100

Проаналізувати зміни запасу гумусу за умов різного використання земельних ділянок (різного обробітку).

